

טומאת מת

1.1 **טומאת בית הפרס וציון קברים.** בית הפרס הוא שדה שנחרש בה קבר, שעפרה מטמא במגע ובמשא, מחשש שיש בו עצם כשעורה (טומאת מת א,טז; וראה שם פרק י). טומאה זו היא מתקנת חכמים, ולכן הקלו לעושי הפסח לפלס להם דרך בבית הפרס על ידי 'ניפוח', נשיבת אוויר בפה וחשיפת עצמות בקרקע כבימין הציור (ראה קרבן פסח ו,ח). משמאל, ציון קברים: "כל המוצא קבר או מת או דבר שמשמא באהל מן המת - חייב לצין עליו, כדי שלא יהיה תכלה לאחרים... ובמה מציינין? בסיד: ממחה ושופך על מקום הטמאה" (טומאת מת ח,ט).

פרה אדומה

2.1 **כלי אבן להכנת פרה אדומה.** "מעלות יתרות עשו בטהרת פרה אדמה, והרחקות גדולות הרחקו מטמאת המת בכל מעשיה... ומפני זה, קשפרישין הפכו השורף אותה, מפרישין אותו ללשכה מוכנת בעזרה, ו'בית אבן' היתה נקראת, מפני שכל עליה כלי אבנים, שאין מקבלין טמאה. ובכלי האבן היה משתמש כל שבעת ימי ההפרשה" (פרה אדומה ב,א). בתמונה כלי אבן הכשרים לשימוש הכהן שהופרש, לשאיבת מים ממעיין השילוח (שם ב,ז), להזאת מי חטאת ולשמירת אפר הפרה.

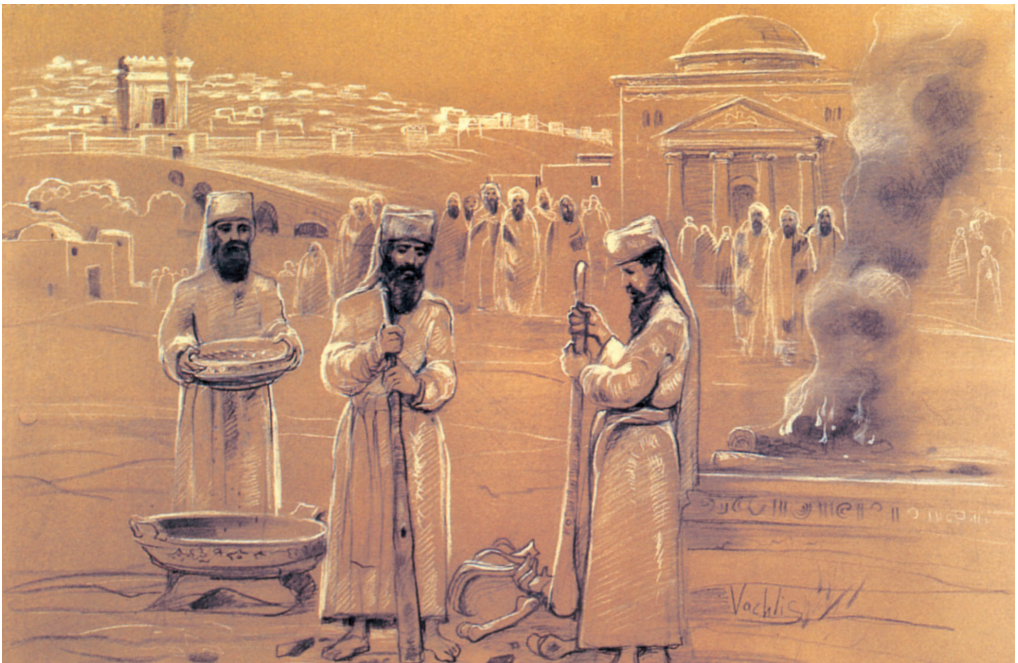
2.2 שאיבת מים מן השילוח. כחלק מן ההכנות, הפרישו את הכהן השורף את הפרה האדומה ללשכה מיוחדת במקדש למשך שבעה ימים (פרה אדומה ב, א-ג). בכל אותם ימים היו מזים עליו מאפר הפרות שנשרפו בעבר (שם ב, ה). המזה על הכהן היה אדם שלא נטמא במת מעולם. לשם כך היו בירושלים חצרות שתחתיהן חלל החוצץ בפני טומאת מת, שמה יש שם 'קבר התהום', והיו מביאים לשם נשים ויולדות שם, והילדים שגדלו שם בטהרה, היו טובלים במקווה שמה נטמאו בטומאות אחרות, שואבים מים מן השילוח ולאחר מכן מזים מהם על הכהן (שם ב, ז). בציור נראים ילדים לבושים בגדי כהונה על פי תרגום יונתן (במדבר יט, יח) שהצריך כהנים בעיסוק זה. ולהלכה פסק הרמב"ם ש"הכל פֶּשֶׁרִין לְמַלְאוֹת אֶת הַמִּיִּם" (שם ה, ב) וגם ילדי ישראל כשרים לכך.

3.1 שחיטת הפרה האדומה. "וכופתין את הפרה בקבל שלמנג [סיבי צמחים, שהוא רך], ונותנין אותה על גבי המערכה, ראשה לדרום ופניה למערב, והכהן עומד במזרח ופניו למערב, שוחט בימינו ומקבל הדם בשמאלו, ומזה באצבעו הקמנית מן הדם שבכפו השמאלית שבע פעמים כנגד בית קדש הקדשים" (פרה אדומה ג, ב). בציור נראה מקום שחיטת הפרה מכוון מול פתח ההיכל כדי שתהיה הזאת דם הפרה "נכח פני אהל מועד" (במדבר יט, ד; פרה אדומה ד, ה). בציור נראה הכהן עומד במערב, אבל בשחיטה חייב לעמוד במזרח ופניו למערב.

3.2 שרפת הפרה האדומה. "ובהר המשקה היו שורפין אותה. וכבש היו עושין מהר הבית להר המשקה, ותחתיו בְּנוי כפין... כדי שיהיה תחת הכל חלול, מפני קבר התהום. אף מקום שרפתה ומקום הטבילה שהיו בהר המשקה - תחתיהן חלול... והפרה והשורף וכל המסעדין בשרפתה יוצאין מהר הבית להר המשקה על גבי כֶּבֶשׂ זֶה" (פרה אדומה ג, א). בצירור נראה הכהן מציג בפני העם את עץ הארז והאזוב ושני התולעת הנשרפים עם הפרה, כמתואר ברמב"ם: "ואחר כך [אחר שחיסת הפרה וחזאת דמה מול ההיכל] נוטל עץ אֶרֶז ואזוב... וצמר צבוע בתולעת... ואומר לעומדים שם 'עץ אֶרֶז זה?'... 'אזוב זה?'... 'שני תולעת זה?'... שלשה פְּעָמִים על כל אחד ואחד. והם אומרים לו 'הין', 'הין', 'הין' " (שם ג, ב).

3.3 כחישת אפר פרה אדומה. "נגמרה שרפתה - חובטין אותה במקלות, היא וכל עצי המערכה שנסרפה בהן, ויכבדו [ומסגנים] את הכל בכבדות" (פרה אדומה ג, א).